

Lausunto Varsinais-Suomen vesien ja voimien vaihemaakuntakaavaluonnoksesta

Kaupunginhallitus 30.09.2026
624/00.04.01/2026

Tiivistelmä: Varsinais- Suomen vesien ja voimien vaihemaakuntakaavaluonnos on nähtävillä 10.8.-30.9.2026. Varsinais- Suomen liitto pyytää kaavaluonnoksesta lausuntoa. Vesien ja voimien vaihemaakuntakaavassa tarkasteltavat teemat ovat vesien tilan parantaminen ja puhtaan energian edistäminen. Vaihemaakuntakaavan valmisteluaineistoon voi tutustua Varsinais-Suomen liiton verkkosivuilla osoitteessa www.varsinais-suomi.

Valmistelija/lisätietoja antaa:

Kaavoituspäällikkö Iiris Koivula p. 02 474 5676
Ympäristönsuojelupäällikkö Liisa Hongisto p. 02 474 5294

Vesien ja voimien vaihemaakuntakaavassa tarkasteltavat teemat ovat vesien tilan parantaminen ja puhtaan energian edistäminen. Vaihemaakuntakaavan teemat sinänsä vastaavat maakuntakaavoitukselle Alueidenkäyttölaissa määriteltäviin sisältövaatimuksiin.

Vesien ja voimien vaihemaakuntakaavan luonnoksessa on esitetty kolme yleismääräystä: valuma alueita koskeva yleismääräys, energiaa koskeva yleismääräys ja suunnittelumääräys teolliselle aurinkovoimalle. Kaavakartan merkintöinä ja -määräyksinä vesien ja voimien vaihemaakuntakaavan luonnoksessa on esitetty vesien tilan parantamisen teemaan liittyvät *vesien- ja merenhoidon kannalta erityinen uomaosuus* sekä *tulvariskialue*. Puhtaan energian edistämisen teemaan liittyviä kaavamerkintöjä ja -määräyksiä vaihemaakuntakaavassa ovat: *sähkölinja, uusi sähkölinja, kehitettävä sähkölinja, sähköverkon yhteystarve, energiahuollon kohde, energiahuollon kehittämisvyöhyke, tuulivoimaloiden alue/ energiahuollon kohde/tuulivoima ja kaasuverkon yhteystarve*.

Paimion alueelle on vaihemaakuntakaavaluonnoksessa osoitettu kuusi vesien- ja merenhoidon kannalta erityistä uomaosuutta. Ympäristönsuojelu pitää hyvänä tavoitteena, että vesiensuojelutoimenpiteiden tukea tulitisiin maakuntakaavan ohjauksen myötä kohdistamaan enemmän näille erityisille uomaosuuksille, joilla niiden vaikuttavuus on suurin. Siltä osin kaava tukee vesiensuojelutavoitteiden saavuttamista ja siten Saaristomeren tilan parantamista.

Vesien ja merenhoidon kannalta erityisen uomaosuuden kaavamerkinnän tulee kaavakartalla pitäytyä vesiuomaosuuksien todellisessa sijainnissa, mikä kaavaselostuksen mukaan ei kaavaluonnoksessa kauttaaltaan toteudu. Tämä kaavamerkintä perustuu maastossa olemassa olevaan vesielementtiin, joten kaavamerkinnän kohdentuminen uomaosuuksien todelliseen geometriaan on perusteltua.

Vaihemaakuntakaavan luonnoksen yleismääräys *Valuma-alueita koskeva yleismääräys*, jonka mukaan *suunnittelussa tulee huomioda myös valuma-alueen muun maankäytön yhteisvaikutukset* on epäselvä sen suhteen mihin alueisiin sillä viitataan. Tämän kaavamääräyksen vaikutuksia Paimion kaupungin kannalta ei ole mahdollista arvioida, koska vaihemaakuntakaavaluonnoksen perusteella jää epäselväksi mihin alueisiin tai mihin valuma-aluejakoon valuma-alueita koskevan yleismääräyksen on tarkoitus kohdentua. Mikäli kyseinen yleismääräys on tarkoitettu koskemaan koko laadittavan vaihemaakuntakaavan aluetta kauttaaltaan, tiedon tulee välittyä yleismääräyksen otsikossa ja tarvittaessa muilla tavoin tuoda esille se, että suunnitelmien yhteisvaikutuksia tarkastellessa jäsentelyn tulee tapahtua valuma-alueen tasolla. Mikäli taas tällä yleismääräyksellä on tarkoitus viitata erityisesti tiettyjen uomien valuma-alueisiin, tulee kohdealueisiin viitata selkeästi määräystekstissä. Kunnissa laadittavien maankäytön suunnitelmien eli kaavojen vaikutusten arviointi tulee Alueidenkäyttölain 9 § mukaan tehdä siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia. Näin ollen vaihemaakuntakaavaluonnoksessa valuma-alueen yleismääräykseen liitetty vaatimus koko valuma-alueen tasolla arvioitavista maankäytön yhteisvaikutuksista ei ole useinkaan relevantti kuntien laatiessa yksityiskohtaisia kaavojaan, ja kyseistä määräystä voi pitää kohtuuttomana kuntakaavoituksen näkökulmasta.

Vaihemaakuntakaavan valmisteluaineistoon voi tutustua Varsinais-Suomen liiton verkkosivuilla osoitteessa www.varsinais-suomi.fi

Esittelijä: Kaupunginjohtaja Turpela Nina-Mari

Päätösehdotus:

Paimion kaupunki antaa vesien ja voimien vaihemaakuntakaavan luonnoksesta seuraavan lausunnon:

Vaihemaakuntakaavan luonnoksen valuma-alueita koskeva yleismääräys, jonka mukaan suunnittelussa tulee huomioda myös valuma-alueen muun maankäytön yhteisvaikutukset on epäselvä sen suhteen mihin alueisiin sillä viitataan. Tämän kaavamääräyksen vaikutuksia Paimion kaupungin kannalta ei ole mahdollista arvioida, koska vaihemaakuntakaavaluonnoksen perusteella jää epäselväksi mihin alueisiin tai mihin valuma-aluejakoon valuma-alueita koskevan yleismääräyksen on tarkoitus kohdentua. Mikäli kyseinen yleismääräys on tarkoitettu koskemaan koko laadittavan vaihemaakuntakaavan aluetta kauttaaltaan, tiedon tulee välittyä yleismääräyksen otsikossa ja tarvittaessa muilla tavoin tuoda esille se, että suunnitelmien yhteisvaikutuksia tarkastellessa jäsentelyn tulee tapahtua valuma-alueen tasolla. Mikäli taas tällä yleismääräyksellä on tarkoitus viitata erityisesti tiettyjen uomien valuma-alueisiin, tulee kohdealueisiin viitata selkeästi määräystekstissä. Toisaalta on huomattava, että kunnissa laadittavien maankäytön suunnitelmien eli kaavojen vaikutusten arviointi tulee Alueidenkäyttölain 9 § mukaan tehdä siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia. Näin ollen vaihemaakuntakaavaluonnoksessa valuma-alueen yleismääräykseen liitetty vaatimus koko valuma-alueen tasolla arvioitavista maankäytön yhteisvaikutuksista ei ole useinkaan relevantti kuntien laatiessa

yksityiskohtaisempia kaavojaan, ja kyseistä määräystä voi pitää kohtuuttomana kuntakaavoituksen näkökulmasta.

Vesien ja merenhoidon kannalta erityisen uomaosuuden kaavamerkinnän tulee kaavakartalla pitäytyä vesiuomaosuuksien todellisessa sijainnissa, mikä kaavaselostuksen mukaan ei kaavaluonnoksessa kauttaaltaan toteudu. Erityisiä uomaosuuksia koskeva kaavamerkintä perustuu suoraan maastossa olemassa olevaan vesielementtiin, joten kaavamerkinnän kohdentaminen uomaosuuksien todelliseen geometriaan on perusteltua.

Maakuntakaavakarttayhdistelmien luettavuus tulee ratkaista muulla tavoin kuin näiden uomaosuusmerkintöjen geometriaa kaavakartalla yleistämällä.

Paimion kaupunki kannattaa Paimionjoen ja Saaristomeren tilan parantamista sekä kestävän energiajärjestelmän kehittämistä.

Tavoitteita ei kuitenkaan tule toteuttaa epäselvillä kaavamerkinnöillä tai -määräyksillä, joiden vaikutukset maa- ja metsätalouden harjoittamiseen, maan arvoon ja maanomistajien kustannuksiin jäävät avoimiksi. Vesiensuojelua koskevia määräyksiä tulee täsmentää siten, etteivät ne rajoita tavanomaista maa- ja metsätaloustyötä tai synnytä maanomistajille uusia lupa-, selvitys- tai toimenpidevelvollisuuksia ilman nimenomaista lainsäädäntöä ja asianmukaista korvausta.

Maanomistajiin kohdistuvien vesiensuojelutoimien tulee perustua vapaaehtoisuuteen, sopimuksiin ja riittävään julkiseen rahoitukseen.

Kaavaluonnoksen elinvoimavaikutusten arviointi on jäänyt puutteelliseksi. Aineistossa ei ole riittävästi arvioitu merkintöjen ja määräysten vaikutuksia maa- ja metsätalouden toiminta- ja kehittämisedellytyksiin, yritysten investointeihin, kiinteistöjen käyttömahdollisuuksiin ja arvoon, maanomistajille aiheutuviin kustannuksiin eikä kuntien mahdollisuuksiin kehittää elinkeinoalueitaan. Arvioinnissa tulee tarkastella rajoittavien vaikutusten lisäksi myös energia- ja vesiensuojeluinvestoinneista syntyviä mahdollisuuksia sekä vaikutusten, hyötyjen ja kustannusten alueellista ja maanomistajakohtaista jakautumista. Elinvoimavaikutukset tulee arvioida konkreettisesti ja kuntakohtaisesti ennen kaavaehdotuksen laatimista.

Pöytäkirja tarkastetaan tämän pykälän osalta kokouksessa.

Päätös: